

Ο Θωμάς

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μάνης

• Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ΄

Ὁ πρῶτος ἐρευνητής τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς. Ὁ Ἀναστάς Κύριος ἐκεῖ στό ὑπερῶν, ὅπου εἰσῆλθε «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν» προσκάλεσε τόν μαθητή του Θωμᾶ καί τοῦ εἶπε: «Ἐλα Θωμᾶ, "φέρε τόν δάκτυλόν σου ὧδε... καί φέρε τήν χεῖρα σου καί βάλε εἰς τήν πλευράν μου"» (Ἰω. 20,27). Σάν νά τοῦ λέγει, ἄφησα τούς τύπους τῶν ἡλίων στά χέρια μου καί στά πόδια γιά σένα Θωμᾶ, πού δυσπιστεῖς, ἀλλά κοίταξε καί τήν πλευρά μου, ἐκείνη τήν πλευρά πού δέχθηκε τόν λογχισμό καί ἀπ' ὅπου ἐξῆλθε αἷμα καί ὕδωρ, πού συμβολίζουν τό Βάπτισμα καί τήν Θεία Κοινωνία. Καί ὁ Θωμᾶς ὁ δύσπιστος, αὐτός πού εἶχε τά πολλά «γιατί», αὐτός πού εἶχε τίς ἀμφιβολίες, «διά τῆς θέας» ψηλάφησε τόν Κύριο. «Ἰδὼν αὐτίκα

ἐπίστευσεν, μή ἀναμείνας ψηλαφηῖσαι», ὡς λέγει ὁ Ζιγαβηνός. Δέν θά μπορούσε νά εἶναι διαφορετικά μπροστά στόν Κύριο. Γι' αὐτό καί ὁμολογεῖ: «Ὁ Κύριός μου καί Θεός μου» (Ἰω. 20,28). Ἔτσι ἔρχεται καί ἡ Ὁρθόδοξη Ἀγιογραφία, ὅταν ἱστορεῖ τό περιστατικό αὐτό, δείχνει τόν Ἀπόστολο Θωμᾶ μπροστά στόν Ἀναστημένο Κύριο νά ὑψώνει τό χέρι του, πού δηλώνει τήν ἀπορία καί τήν ἀμφιβολία.

*

Τό ἱστορικό αὐτό γεγονός πού καταγράφει ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης φανερώνει δύο σημεῖα. Τό πρῶτο εἶναι, ὅτι ὁ Χριστιανισμός ἀποδέχεται τήν ἔρευνα. Δέν εἶναι ἀντίθετος ὁ Χριστιανισμός καί ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀνά τούς αἰῶνες μέ τήν ἔρευνα καί μέ τήν ἐξέταση. Ἀποδέχεται τήν ἐπιστημονική ἔρευνα καί τίς ἐφευρέσεις. Λέει, ἔλα νά ἐξετάσεις. Εἶναι λανθασμένο αὐτό, πού γράφεται καί τό λέγουν πολλοί, τό «πίστευε καί μή ἐρεύνα». Αὐτό δέν ὑπάρχει στήν Ἀγία Γραφή, εἶναι μία πλάνη. Ἡ Ἀγία Γραφή λέει ἀκριβῶς τό ἀντίθετο, «ἔρχου καί ἴδε». Καί αὐτό ἀκριβῶς σήμερα ἔκαμνε ὁ Κύριος στόν δύσπιστο, στόν ἔχοντα ἀμφιβολίες, στόν Θωμᾶ. Τοῦ εἶπε, «φέρε τόν δάκτυλόν σου ὧδε... καί φέρε τήν χεῖρα σου καί βάλε εἰς τήν πλευράν μου». Τό πρῶτο, λοιπόν, σημεῖο, ὅτι ὁ Χριστιανισμός ἀποδέχεται καί ὄχι μόνον ἀποδέχεται, ἀλλά προχωρεῖ ἀκόμα ἕνα βῆμα καί εὐλογεῖ τήν ἐπιστημονική ἔρευνα, τήν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης, ὅταν εἶναι γιά τό καλό τῆς ἀνθρωπότητος. Διότι δέν ἔχει τίποτα ἀπολύτως νά φοβηθεῖ. Διότι ἄλλος ὁ δρόμος τῆς θρησκείας καί ἄλλος ὁ δρόμος τῆς ἐπιστήμης. Δέν συγκρούεται ἡ θρησκεία καί ἡ ἐπιστήμη. Ἡ ἐπιστήμη ἐμπλουτίζει τόν ἄνθρωπο μέ γνώσεις. Ἡ θρησκεία τόν ὁδηγεῖ στή θέωση. Μάλιστα, ἡ ἐπιστημονική ἀναζήτηση ἐκκινεῖ ἀπό τήν θεϊκή ἐντολή «πληρώσατε τήν γῆν καί κατακυριεύσατε αὐτῆς» (Γεν. 1,28) ὡς καί ἡ θέση τῶν πρωτοπλάστων στόν Παράδεισο τῆς τρυφῆς ἦταν τό: «ἐργάζεσθαι αὐτόν καί φυλάσσειν» (Γεν. 1,15). Ἐδῶ ἔγκειται ἀκριβῶς ἡ ὅλη ἐργασία καί ἡ δημιουργικότητα τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ ἐπιστημονική ἐρευνητική ἐργασία. Δηλαδή, στήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν νά μεριμνήσει γιά τήν ὅλη κτίση, τήν ὁποία, μέ τόση σοφία δημιούργησε καί συντηρεῖ μέ τήν πρόνοιά Του. Ὁ Θεός, λοιπόν, «ἔδωκεν ἀνθρώποις ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ» (Σ. Σειράχ, λη',6).

Στό σημεῖο αὐτό ἀξίζει νά παραθέσουμε καί ὠρισμένα ἀποφθέγματα σπουδαίων ἐπιστημόνων:

«Πᾶσα τε ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καί τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται» (Πλάτων).

«Ἡ ἐπιστήμη δέν ἔχει Θεό. Ὁ ἐπιστήμων ἔχει» (Παστέρ).

«Ἐπιστήμη καί Θρησκεία εἶναι δίδυμοι ἀδελφαί. Ἡ μὲν ἐξετάζει τὴν δημιουργία, ἡ δέ, τὸν Δημιουργό» (Φόν Μπράουν).

«Ἐπιστήμη ἄνευ Θρησκείας εἶναι παράλυτος, Θρησκεία δέ ἄνευ Ἐπιστήμης παραμένει τυφλή» (Ἀϊνστάιν).

«Θρησκεία καί φυσική Ἐπιστήμη δέν ἀποκλείουν ἡ μία τὴν ἄλλη, ἀλλὰ συμπληρώνουν ἀλλήλας καί τελοῦν εἰς ἀλληλεξάρτησιν μεταξύ των» (Μάξ Πλάνκ).

«Ὀλίγη ἐπιστήμη ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸν Θεόν, πολλή ἐπιστήμη ἐπαναφέρει εἰς τὸν Θεόν» (Λάιμπνιτς).

«Τό «ποιός» καί τό «γιατί» θά τό πεῖ ἡ Ἐκκλησία γιά τὸν ἄνθρωπο. Τό «πῶς» καί τό «τί» ἡ ἐπιστήμη» (Μπρατσιώτης).

«Ἡ ἱατρική ἐπιστήμη ἀναλαμβάνει τὴν θεραπεία τῆς σωματικῆς ἀσθένειας, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία θεραπεύει τὴν ψυχή» (Δημακάκος).

«Θεωρῶ ὅτι ἡ Θρησκεία εἶναι ὠφέλιμος στὸν ἐπιστήμονα» (Βέης).

«Ἡ ἐπιστήμη δέν ἐμποδίζει τὸν ἄνθρωπο νά εἶναι συγχρόνως καί πιστός χριστιανός» (Γράψα).

*

Τό δεύτερο σημεῖο εἶναι, ὅτι αὐτό τό πνευματικό ὁδοιπορικό τῆς ἀμφιβολίας τοῦ Θωμᾶ τό δέχθηκαν ἀνά τούς αἰῶνες, τό ἔζησαν καί τό βίωσαν πάρα πολλοί ἄνθρωποι διανοητές, φιλόσοφοι, ἐπιστήμονες δηλαδή, πέρασαν αὐτὴ τὴν πνευματικὴ Ὀδύσσεια. Πάλεψαν ἐσωτερικά γιά νά βροῦν τελικά τὸν Θεό. Καί τελικά τούς κέρδισε ὁ Χριστός καί εἶπαν, ὅπως ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς, «ὁ Κύριός μου καί ὁ Θεός μου». Γιατί κατάλαβαν ὅτι ὁ ἄνθρωπος καί ἡ ἐπιστήμη ἔχουν ὅρια.

*

Σέ μία ἐποχὴ ποικίλων ἀναζητήσεων, μέ τὴν ἠθικὴ παρακμὴ σ' αὐτόν τὸν 21ο αἰῶνα καί μέ τὰ τόσα ἐπιτεύγματα τὰ τεχνολογικά, σ' αὐτὴ τὴν ἐποχὴ, πού ὁ ἄνθρωπος ἀναζητεῖ καί παλεύει ἐσωτερικά, γεννᾶται ἓνα ἐρώτημα. Μήπως κρύβεται καί στὴν δική μας καρδιά ἐνίοτε κάποιος Θωμᾶς; Ἐννοῶ, ὁ Θωμᾶς τῆς ἀμφιβολίας, τῆς ἀμφισβήτησης, τῆς δυσπιστίας. Μήπως πολλά «γιατί» τίθενται καί παλεύει ὁ ἄνθρωπος γιά νά βρεῖ τελικά τὸν Θεό; Ὡστόσο, ὀφείλει νά ξέρεي ὁ τεχνοκρατούμενος σύγχρονος ἄνθρωπος, ὅτι πάντοτε ὑπάρχει ἡ πρόσκληση τῆς θείας συγκατάβασης. Ἔλα παιδί μου καί ἐξέτασε. Ἔλα, «φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὦδε». Κάμε τὴν ἔρευνά σου, ἐλεύθερα. Μά συνάμα ὑπάρχει καί ἡ διαβεβαίωση,

«μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες» (Ἰω. 20,23). Θὰ εἶναι εὐτυχισμένοι καὶ τρισευτυχισμένοι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι θὰ προχωρήσουν στὴν ἄλλη αἴσθησι, πού εἶναι τό γεγονός τῆς πίστεως.-_